לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה יח.

להתלמד עבד דתניא כו'. ומיהו הקב"ה מדקדק עם הצדיקים כמוט השערה (יבמות דף קכא:) ואפילו להתלמד יש למוש לכבוד הרב וקרא דלא תלמד לעשות נמילי אחריתא תוקמה כמו טויעת קישואין דסנהדרין (דף סח.) ודמות לורת לבנה דר"ג (ר"ה דף כד.):

בקובה. אהל זונות כדכתיב (במדבר כה) אל הקובה: **דקדקה.** לפסוע פסיעות נאות וכתיב (תהלים מה) כל כבודה בת מלך פנימה: **שאדם דש בעקביו.** דקדוק פסיעות כי הכא. ל"א שאדם דורסן כרגליו שאין חשובין בעיניו כלום: **על כל דרכי.** אפילו דקדוק פסיעות: **שאפה יושב ושופך בתורה.** והם גזרו על כך: **דבר של טעם.** שהחריבה את ביתו והרגה את חסידיו ועדיין קיימת: **כלום מעשה בא לידך.** ואשמע אין היית נוהג: **מעוה של פורים.** שהמתים לסעודת פורים נתחלפו לי והלקחים לעניים וסכור הייתי שארנקי של צדקה היא ולא נפרעתי מארנקי של צדקה: **מחלקך יפא חלקי.** הוחיל והיית ווותכן בתמוך: **ארלך בכך.** כלומר זו היא שכרה של תורה: **קלצטוניירי.** תמוה עליו: **פרקבא.** תרי וקב חני קאה דיגרי זהוכים: **נקט נפשיה כהד פרשא.** התקין עייני לנוסו כאחד מן הפרשים: **דשגגא אגא.** דרך נשים לי: **מפרחנא מרחם.** כלומר אמתין לך עד שיפסוק ליך ודוגמתו בב"ק בפרק מרובה (דף פ:) מאן תרח נתרח שמואל: **פלגא פלא.** את השלטון בכל עת שיעליל עליך פייסהו בממון: **וכי שלמי.** כשיכלו הדינרין ממאי פלגא: מי

הוגה. פ"ה שדורשו במ"ב אותיות ועושה בו מה שהוא חפץ וכוב העולם מפרשים שהיה קורא בפי' אותיות של שם המיוחד ס"ב אותיות של שאר המיות וזה אין לעשות כדאמר בפסחים ס"פ אלו עוברין (דף נ.) לא כשאני נכתב אני נקרא אני נכתב בי"י ונקרא בא"ד ובראה לר"י שאין להזכיר אף אותיות י"ה כמו שרגילין העולם שהיי י"ה הוא שם המיוחד ועוד נראה לרא"ד אלאגן כי גם אין להזכיר א"ד ממדני דהא א"ד מאדני י"ה מהשם אין נמחקין ש"ד משדי ל"ב מלבאות נמחקין וכן הגירסא (שבועות לה: ושם לה.) בפירוש ר"מ משמע שא"ד ממדני הוא שם כמו י"ה מה' ומיהו נראה לר"י להתיר דכיון דלא נמצא בכתוב דמה שהוא נמצא כתוב בספרים יש לומר שהספופרים מתכוהו כן ולא נתכוונו להזכיר את השם (ועי' תוס' שבת דף ה. ד"ה יו"ד): **להתלמד עבד.** פ"ה ומיהו הקב"ה מדקדק כו' ונראה שלא היה כתוב בספרו אלא מאי טעמא מיעבד הוגה בפרהסיא היה ולכך הולכן לתת טעם אחר: **מה אתה רואה.** שהיה נראה בעייניהם שהיה לו לראות שום דבר תימה או מלאכים או דבר אחר ל"ג בשביל שהיו שומעין קול האותיות הפורחות ולא היו יודעין מהו: **ואל יחבל עצמו.** תור"מ דהיכא שילאים פן יעבירוס עובדי כוכבים לעבירה כגון ע"י יסורין שלא יוכל לעמוד בהם אז הוא מצוה לחבל בעצמו בהם דגיטין (דף מ:) גבי יולדים שנשבו לקנון שהטילו עצמם ליס (וע"ע תוס' גיטין דף מ: ד"ה קפלו): **וכי שלמי מאי איעביד.** י"מ שהיה נותן להשלטון מס מן הזונות למספר גולגלותם ולכך היה שואל מי שלמי מה אעשה מי אין אתן מס העולה למספרס וכן יש לפרש כרש פירקא (לעיל דף נ:) שווקים להושיב בהם זונות וליטול מס מהם אבל רש"י פירש שכל שעה שיעלילו עליו שיחמדם נממון זה: שלא

מסורת הש"ס

א) סנהדרין נ. ב) לקמן מג: שבת עה. ר"ה כד: סנהדרין סח. ג) שבת מד: ע"ש. ד) [נע"י לימתא]. ה) [נע"י לימתא] ל"ל כי חגיגה]. ו) [לעיל יח:]. ז) [נע"י ל"ל רכין]. ח) [נע"י לימתא נרלין]. ט) [ע"י תוס' מנוכות קנ: ד"ה מזומן]. י) [לעיל: יח.]. כ) [לקמן כד: שבת קי.]. ל) [נ"ל מתרת וכע"י לימתא ועי' בעיין ערך תרבא]. מ) ס"א ל"ב. נ) [כדפריי ביהלי וכ"ה יעב"ץ]. ס) נ"ל כלומיות [וכ"ה מהריטב"ן].

תורה אור השלם

1. כִּי אַתָּה בָא אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְיָ אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ לֹא תִלְמַד לַעֲשׂוֹת כְּתוֹעֵבַת הַגּוֹיִם הָהֵם: דברים יח ט
2. לָמָּה אִירָא בִימֵי רָע עֲוֹן עֲקֵבַי יְסוֹבֵנִי: תהלים מט ו
3. הִצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ כִּי כָל דְּרָכָיו מִשְׁפָּט אֵל אֱמוּנָה וְאֵין עָוֶל צַדִּיק וְיָשָׁר הוּא: דברים לב ד
4. גָּדֵל הַעֲצָה וְרַב הָעֲלִילִיָּה אֲשֶׁר עֵינֶיךָ פְקוחוֹת עַל כָּל דַּרְכֵי בְנֵי אָדָם לָתֵת לְאִישׁ כְּדַרְכָּיו וּכְפִרִי מַעֲלָלָיו: ירמיהו לב יט

הגהות הב"ח

(א) גמ' וספר תורה מונח לך כתיקך:

מוסף רש"י

ואין תחיית המתים מן התורה. סטיפר כתמדכרים דדרשינן בגמרא מנין לתחיית המתים מן התורה, ותפילו יכא מודה ומתמין שיחיו המתים אלא דלא רמחא בתורייתא כיפר הוא הילל ועיקר שם תחיית המתים מן התורה מה לנו ולאמונתו וכי מהיכן הוא יודע שכן הוא, הלכך כיפר נמור הוא (סנהדרין צ. ועי"ש בגליון בשם ביש שאין זה מדברי רש"י). **להבין ולהורות.** כלומר להבין מעשיהם כמה הם מקולקלים ולהורות לנמיך לא תעשה כך וכך שזה הוא מקן הגרים (דברים יח ט) אי: שתוכל לעמוד כהן ואם יעשה נגיע שקר לפניך שתנין שהיא מכשף (שבת שה:). **דשתבא.** טוטריקון ל' דרך ש' נשים (לקמן כד:).

הוגה את השם באותיותיו והיכי עביד הכי [6]**והתנן אלו שאין להם חלק לעולם הבא** [7]**האומר אין תורה מן השמים ואין תחיית המתים מן התורה אבא שאול אומר אף ההוגה את השם באותיותיו להתלמד עבד** [8]**כדתניא** [1]**לא תלמד לעשות אבל אתה למד להבין ולהורות אלא מאי טעמא אענש משום הוגה את השם בפרהסיא [דהוי] ועל אשתו להריגה דלא מיחה ביה מבאן אמרו** [9]**כל מי שיש בידו למחות ואינו מוחה נענש עליו ועל בתו לישב בקובה של זונות דאמר ר' יוחנן פעם אחת היתה בתו מהלכת לפני גדולי רומי אמרו כמה נאות פסיעותיה של ריבה זו מיד דקדקה בפסיעותיה והיינו דאמר ר' שמעון בן לקיש מאי דכתיב** [2]**עון עקבי יסבני עונות שאדם דש בעקביו בעולם הזה מסובין לו ליום הדין בשעה שיצאו שלשתן צדקו עליהם את הדין הוא אמר** [3]**הצור תמים פעלו [וגו'] ואשתו אמרה** [3]**אל אמונה ואין עול בתו אמרה** [4]**גדול העצה ורב העליליה אשר עיניך פקוחות על כל דרכי וגו' אמר רבי [כמה] גדולים צדיקים הללו שנזדמנו להן שלש מקראות של צדוק הדין בשעת צדוק הדין תנו רבנן כשחלה רבי יוסי בן קיסמא הלך רבי חנינא בן תרדיון לבקרו אמר לו חנינא אחי** [5]**(אחי) אי אתה יודע שאומה זו מן השמים המליכוה שהחריבה את ביתו ושרפה את היכלו והרגה את חסידיו ואבדה את טוביו ועדיין היא קיימת ואני שמעתי עליך שאתה יושב ועוסק בתורה [ומקהיל קהלות ברבים] וספר** [6] **מונח לך בחיקך אמר לו מן השמים ירחמו אמר לו אני אומר לך דברים של טעם ואתה אומר לי מן השמים ירחמו תמה אני אם לא ישרפו אותך ואת ספר תורה באש אמר לו רבי** [7]**מה אני לחיי העולם הבא אמר לו כלום מעשה בא לידך** [7]**אמר לו** [1] **מעות של פורים נתחלפו לי במעות של צדקה והלקתים לעניים אמר לו אם כן מחלקך יהי חלקי ומגורלך יהי גורלי אמרו לא היו ימים מועטים עד שנפטר רבי יוסי בן קיסמא והלכו כל גדולי רומי לקברו והספידוהו הספד גדול ובחזרתן מצאוהו לרבי חנינא בן תרדיון שהיה יושב ועוסק בתורה ומקהיל קהלות ברבים וס"ת מונח לו בחיקו הביאוהו וכרכוהו בס"ת והקיפוהו בחבילי זמורות והציתו בהן את האור כו': ברוריה דביתהו דר' מאיר ברתיה דר' חנניא בן תרדיון הואי אמ' ליה לבעלה זילא בי מילתא דיתבה אחתי בקובה של זונות שקל תרקבא דדינרי ואזל. פי' דישתנא נידה: נפיש טובא כלומר הדם שותת ויורד עליה הרבה ואינה יכולה ליטהר כו' עד**

עין משפט נר מצוה

שד א מיי' פ"ג מהלכות תשובה הלכה יז: ב [מיי' פ"ו מהל' דעות הל' ז שו"ע י"ד סי' קנ סעיף ו] בהגה:)

רבינו חננאל

בענוש שהיה הוגה את השם באותיותיו בפרהסיא. שכל ההוגה את השם באותיותיו אין לו חלק לעוה"ב ואע"ג דהוא להתלמד עבד וכתיב לא תלמד לעשות אבל אתה למד להבין ולהורות הוה ליה להגות בצינעה. ונזדו על אשתו הריגה נענשה משום דלא מחיא ביה שכל מי שיש בידו למחות ואינו ממחה נתפש. וענשה בתו לישב בקובה ר"א יוחנן פעם אחת עברה בין גדולי רומי ואמרו כמה נאות פסיעותיה של ריבה זו מיד דיקדקה בפסיעותיה והיינו דכתיב עון עקבי יסובני עון שאדם דש בעקביו סובבין אותו ליום הדין. בשעת הדאנתן פתחו [כל] א' ואמ' הוא אמר הצור תמים פעלו וגו' אשתו אמרה אל אמונה ואין עול בתו אמרה גדול העצה ורב העלילה אשר עיניך עול פקוחות על כל דרכי אמרה לאיש כדרכיו כו' אמר רבי יעקב בר' מאיר ברתיה דר' חנניא בן תרדיון הואי אמ' ליה לבעלה זילא בי מילתא דיתבה אחתי בקובה של זונות שקל תרקבא דדינרי ואזל. פי' דישתנא נידה: נפיש טובא כלומר הדם שותת ויורד עליה הרבה ואינה יכולה ליטהר כו' עד

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com